

Rapport til projektet

GENBANK FOR KARTOFLER

Projektledelse: Jens-Peter Nepper
jpn@lkfvandel.dk

Genbankens opgave er at bevare og opretholde en samling af kartoffelsorter og *Solanum* vildarter til brug for forædling og forskning, som er relevante for danske forhold.

Sortssamlingen af kartofler går tilbage til LKF's start og er den eneste større samling af kartoffelmateriale i Danmark. Materialet anvendes i forbindelse med forsøg, forædling og forskning indenfor kartofler. Kartofflerne indeholder vigtige dyrknings-, resistens- og kvalitetsegenskaber.

Kartoffelsorterne vedligeholdes enten "in vitro" i laboratoriet eller i lusetæt nethus.

Udvalgte sorter lægges i marken.

Der sker hvert år en vis udskiftning af materialet med nyt.

Nyindkommet materiale fra andre EU lande sygdomstestes for alm. virus samt ring- og brunbakteriose.

For materiale, der importeres fra lande udenfor EU, omfatter arbejdet desuden karantænedyrkning og testning for en række obligatoriske eksotiske vira. Alt foregår efter aftale med Plantedirektoratet (PD).

Relevant data og viden om sorterne samles i sortsdatabase.

Der lægges ca. 84 sorter i marken hvert år heraf er 15 gamle navnesorter (udsendes til museer mm.), på denne måde bliver alle sorter blive vurderet hver 5 år. Vurderingen sker på både deres agronomiske og kvalitets karakterer.

Materialet fra genbanken anvendes til forædling (krydsning), hvor der er brug for relevante egenskaber, og udveksles med danske og udenlandske kolleger og forskere. Det stilles til rådighed for museer og udstillinger. Af særlig aktuel betydning i samlingen er sorter og vildarter med skimmel- samt rustresistens.

Lister over sorter og vildarter som indgår i genbanken kan rekvireres fra LKF. Listerne sendes efter forespørgsel til udenlandske genbanker.

Museer, institutioner og firmaer kan rekvirere materiale til udstilling og forskning.

Status pr 31-12-2008

I 2008 er der skåret meristemmer på 5 nummer sorter som vi anser for at være så vigtige at de skal bevares.

24 nummersorter og 9 udenlandske navnesorter er til overvejelse som kandidater til optagelse i genbanken, disse sorter ligger i specielt drivhus, og er blevet testet frie for de 6 vira som vores genbank testes for. I løbet af 2008 blev 16 nummersorter og 15 udenlandske navnesorter kasseret fra genbanken.

Samlingen består på nuværende tidspunkt af 517 sorter, heraf er 255 navne/landsorter og 262er forældrelinjer. Af disse 517 sorter vedligeholdes 180 sorter "in vitro", og 337 sorter vedligeholdes i lusetæt nethus.

3% af sorterne er meget gamle fra før 1900, omkring 7% af sorterne er fra 1901 – 1950, 24% er fra perioden 1950 – 1990 og 14% er nyligt introducerede sorter. Resten eller ca. 44 % af samlingen består af forædlingslinier, dels LKF's egne forædlingslinier og dels forædlingskloner fra udenlandske samarbejdspartnere.

Vildartbanken består af 113 kloner fra 41 forskellige knoldbærende vildarter. Alle vildarterne findes som "in vitro" planter, da det kan være svært at få dem til at producere knolde.

I 2008er der sendt flere af de gamle sorter til museer og udstillinger, og der forberedes yderligere materiale til næste år. Vi har også i år haft en del henvendelser fra skoler og private om gamle og specielle sorter, som vi så har leveret knolde til.

I forbindelse med skift af net i nethuset har vi foretaget en ændring af huset så det mere er et drivhus, nettet i loftet er udskiftet med plastik folie, så nu er der kun net i siderne 1 m op samt i gavlene, fordelene ved denne ændring er at vi bliver uafhængige af vejret (regnen) uden for huset og dermed bedre kan styre vandingen af genbanksorterne, samt mindsker risikoen for skimmelangreb i nethuset.